

SAĞLIKÇININ SAĞLIĞI

Sağlık Emekçileri, Sağlığımız İçin Örgütlenelim!

ÖZEL SAYI
ş u b a t 2 0 0 1

OPERASYON SÜRÜYOR

KOD ADI: Dört, altı, bir, sekiz

Hem sağlık emekçilerinin ücretlendirilmesinde prim modelini hem de sağlık hizmetlerinin finansmanında cepten ödeme modelini temel uygulama alanı haline getirmeyi hedefleyen yasa D(S)P, MHP ve ANAP hükümeti tarafından Ocak 2001 tarihinde çıkartıldı.

Bu tarih, ülkemizde sağlık hizmetlerini hak olarak tanımlayan, herkese eşit ve ücretsiz olarak sunulması ilkesini getiren, aynı zamanda da sağlık ocağı ve sağlık evleri aracılığı ile sağlık hizmetlerinin ülke sathına yayılmasını sağlayan 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Yasa'nın çıkışının da 40. yılı. Emekçilerin ve doğal ittifaklarının kazanılmış haklarını geri almaya yönelik operasyon, bu defa sağlık alanında ve 224 sayılı Yasa'nın kırkıncı yılında, bütün hızıyla sürdürülüyor.

Kan bankası ve kan nakil merkezleri ile ilgili yasa dışarıda tutulacak olursa ülkemizde tedavi edici sağlık hizmetleri ile ilişkilendirilebilecek döner sermaye uygulamalarını tanımlayan ilk yasa 1961 yılında kabul edilmiştir. "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun" Sağlık Bakanlığı'nın yataklı tedavi kurumlarını kapsamaktadır. Daha da önemlisi bu kurumların kazanacağı değil, adında da geçtiği gibi devlet tarafından verilecek yardımı tanımlamaktadır. Yasanın hedefi, bu kurumların hizmet sunumundaki gereksinimlerinin bir kısmını karşılamak için yapılması gereken satın alma ve kiralama konusunda yetkilendirilerek, uzun prosedür ve zaman gerektiren mevzuat uygulamaları karşısında muaf tutulmaları olduğu söylenebilir.

209 sayılı Yasa'dan alınan bu yetkiyle hastanelerdeki hem tedavi hem de otelcilik hizmetlerinin "aksatılmadan" sürdürülme olanağı bulunmuştur. Daha sonra bu yasada 1976 yılında, kurumlara

verilen döner sermaye miktarının artışı hedefleyen bir değişiklik gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki değişiklikler ise, 1980 iktidarlarının yasanın hedeflerini değiştirme ve genişletme girişimleridir.

Oniki Eylül Darbesi ile uygulama ortamı yaratılan ekonomik ve siyasal politikaların yasaları da beraberinde gelmiştir. Bu dönemle birlikte hem Yükseköğretim Yasası hem de yapılan değişikliklerle 209 sayılı Yasa ile kamu hastanelerinde sunulan hizmeti hak sahiplerine bile cepten ödeme karşılığında (özel muayene, özel tetkik vb.) satmanın ve kamu sağlık emekçilerinin ücretlendirilmesinde prim uygulamasının önü açılmıştır.

1983 yılında çıkan 2907 sayılı Yasa'dan sonra, 1989 yılında çıkartılan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile prim ödemeleri yaygın hale getirilmiştir.

Söz konusu yıllar bütün çalışanlarla birlikte; sağlık çalışanlarının da reel ücretlerinin yıldan yıla azaldığı, yoksullaşıldığı bir dönemdir. Bu dönemde, sağlık çalışanlarına ücret yerine prim uygulamalarının konması yeterince tartışılmamıştır. Zamanla ağırlaşan ekonomik koşullara paralel olarak prim miktarının nasıl artırılacağı, otokont-rol sistemlerinin uygulanma biçimleri gündem maddeleri olmaya başlamıştır.

Bu durum beraberinde, yasal düzenlemede öngörülen farklı meslek gruplarına farklı oranlarda prim uygulamalarının yarattığı "eşitsizlik"lerin nasıl giderilebileceği tartışmalarını getirmiştir. Öyle ki, yakın zamana kadar sağlık meslek gruplarının hemen hepsi döner sermaye uygulamalarının özünden çok, alınacak primlerin kendi lehlerine nasıl artırılacağı tartışma ve girişimlerini yürütür olmuşlardır.

4618 sayılı Yasa ile Ne(ler) Getirilmek İsteniyor?

(Sağlık Bakanlığına Bağlı Kurumları ile Esenlendirme(Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanunun Bazı Maddeleri ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun)

1- Birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlar da (sağlık evi, sağlık ocağı vb.) döner sermaye kapsamına alınıyor.

Böylece buralarda çalışan arkadaşlarımız da yetersiz olduğu kabul edilen maaşlarının primlerle "takviye" edileceği yalanına katılmaya çağrılıyor.

Buralarda sunulan hizmetlerin ücretli hale getirilmesiyle sağlık hizmetlerinin bütün basamaklarda (birinci, ikinci, üçüncü) bir hak olmaktan, devletin ücretsiz olarak sunmakla ödevli olması durumundan çıkartılıyor. Sosyal güvenlik kapsamı dışındaki yoksul halka sağlık hizmetleri adeta yasaklanıyor.

Bugüne kadar birinci basamağı kullanan SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'luların sosyal güvenlik kuruluşlarından her hangi bir ücret alınmazken, bu uygulama ile birlikte alınması hedefleniyor. Böylece zaten zor duruma sokulmuş bu kuruluşların iflasını hızlandırılmak isteniyor.

Sosyal güvenlik kapsamı dışındakilerin hizmetin ücretlendirilmesiyle, kapsam içindekilerin de sosyal güvenlik kuruluşlarının gelecekte bu hizmetleri de karşılayamayacak olması sonucunda; büyük umutlarla bu alana yatırım yapan yerli ve yabancı özel sigorta şirketleri-ne "müşteri" yaratılmaya çalışılıyor.

2- Her bir kuruluşun kazanacağı döner sermaye gelirin bir kısmını çalışanlara farklı oranlarda paylaştırmayı getiriyor.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurum ve hastanelerde çalışan emekçilerin ücretlendirilmesinde prim öne çıkarılıyor. Böylece, aktif çalışma dönemi sonunda (emeklilikte) hiçbir kazanım sağlamayacak, hatta kesilecek bir uygulama kurumsallaştırılıyor. Asıl olan ücretlendirilme biçimiyle(maaş) elde edilecek

haklar geri-letiliyor.

Farklı meslek gruplarına uygulanan farklı oranlarla çalışanların ittifakı kırılıp, karşıtlıklar hedefleniyor.

Bakanlık merkez teşkilatında çalışan sağlık emekçileri uygulamanın dışında tutuluyor.

Kuruluşun gelirlerine göre paylaşım sağlık çalışanları arasında bölge ve kurum olanaklarından kaynaklanan eşitsizlikleri artıracığından, personelin kent merkezlerinde ve döner sermaye geliri yüksek kuruluşları tercihe yönlendiriliyor.

3- Sağlık Bakanlığı ve kurum yöneticilerine döner sermaye paylarının dağıtımında geniş yetkiler tanınıyor.

Böylece bakanlık ve yöneticilerin sağlık emekçilerine karşı antidemokratik uygulamalarının önü ekonomik cezalandırma yetkisiyle daha da genişletiliyor.

Prim dağıtımı, baskı ve tehdit aracı olarak yöneticilere sunuluyor.

4- Sağlık emekçileri ile halk karşı karşıya geti-rilmek isteniyor.

Prim uygulamasıyla ücretlendirme asıl ücret haline getirileceğinden, sağlık çalışanları gelirlerini artırabilmek için gereksiz tetkik ve tedavi uygulamalarına yönelebilecekleri gibi, "kaçak" olmaması için parası/sigortası olmayanlara hiçbir hizmetin sunulmaması teşvik ediliyor.

5- Döner sermaye işletmelerinin sayılarının artırılması hedefleniyor.

Bu durum ek donanım, ek personel gerektirdiği için sağlık hizmetlerinin maliyetinde artışa neden olacaktır.

Alınması planlanan dokuzbinyüzon yeni personel şimdiki bakanın daha önce pek çok örnekte gördüğümüz faşist kadrolaşması için

S a ğ l ı k ç ı n ı n S a ğ l ı ğ ı Şubat 2001- Özel Sayı

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Aynur Şahin **Yayın Sekreteri:** Mehmet Özen
Emeği Geçenler: Yavuz Abamor, Sevinç Altıer, Yalçın Balkıs, Onur Hamzaoğlu, Nihal İldaş, Attila Kaya, Erhan Nalçacı, Nezaket Özgür, Özlem Özkan, Sevgül Sağlam, Hürriyet Uğuroğlu, Yavuz Üçkuyu, Nurşen Yılmaz
Adres: SÇS Çalışma Grubu, TTB, GMK Bulvarı, Şehit Daniş Tunalıgil Sok. No:2 Kat: 4 Maltepe-Ankara
Tel: 0.312.231 31 79 (pbx) **Faks:** 0.312.231 19 52-53 **Internet:** www.ato.org.tr/scs **E-posta:** scs@ttb.org.tr

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Çalışma Grubu'nun bilimsel yayınıdır. İki ayda bir yayınlanır. Ücretsizdir.

kullanılacaktır.

NE İSTİYORUZ?

Döner sermaye uygulamalarını reddediyoruz,

Tek iş, tam-süre çalışma ve emeğimizin karşılığını isti-yoruz,

Grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı istiyoruz,

Ücretlerimizin genel bütçeden maaş olarak ödenmesini, insanca yaşayabileceğimiz düzeyde ve ücretli emeğimizin karşılığı olmasını istiyoruz,

Çalışma dönemimizde kazanmış olduğumuz haklarımızın emekliliğimizde de kesintisiz devam etmesini istiyoruz,

Sağlık hizmetlerinin ücretsiz olmasını, hiçbir şekilde ücret(vakıf ve dernek bağışı vb.) talep edilmemesini isti- yoruz,

Özel muayene, özel tetkik vb. uygulamalara derhal son verilmesini istiyoruz,

Faşist kadrolaşmanın durdurulmasını, uygulamaların geri alınmasını istiyoruz.

